

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Α. Λ. κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 69881/12)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

17 Απριλίου 2014

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις

Στην υπόθεση Α. Λ. κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Isabelle Berro-Lefèvre, πρόεδρος

Elisabeth Steiner,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Erik Møse,
Ksenja Turković,
Dmitry Dedov, *δικαστές*,
και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος*,

Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό συμβούλιο στις 25 Μαρτίου 2014, εκδίδει την ακόλουθη απόφαση:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 69881/12) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, από έναν αλβανό υπήκοο, τον κύριο Α. Λ. («ο προσφεύγων»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 25 Οκτωβρίου 2012 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Λ. Βασιλάκο, δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου της Θεσσαλονίκης. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Δ. Καλόγηρο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Μ. Σκορίλα, δικαστικό αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Ενώ ενημερώθηκε για το δικαίωμά της να λάβει μέρος στην διαδικασία (άρθρο 36 § 1 της Σύμβασης και άρθρο 44 § 1 του κανονισμού του Δικαστηρίου), η αλβανική κυβέρνηση δεν απάντησε.

3. Ο προσφεύγων επικαλείται μία παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, λόγω των συνθηκών κράτησής του μέσα στους χώρους της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης και της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης.

4. Στις 30 Ιανουαρίου 2013, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1984 και είναι σήμερα έγκλειστος στις φυλακές Θεσσαλονίκης.

6. Όντας ύποπτος συμμετοχής σε κλοπές με σύσταση συμμορίας και κατοχής ναρκωτικών, ο προσφεύγων συνελήφθη στις 24 Απριλίου 2012 και τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση στην αστυνομική διεύθυνση Θεσσαλονίκης. Κρατήθηκε εκεί από τις 24 Απριλίου μέχρι τις 11 Ιουνίου 2012, και στη συνέχεια από την 1^η Αυγούστου

μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 2012. Στο ενδιάμεσο διάστημα, κρατήθηκε μέσα στους χώρους της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, δεδομένου ότι οι αρχές των φυλακών Θεσσαλονίκης είχαν δηλώσει ότι δεν μπορούσαν να τον δεχθούν εκεί λόγω υπερπληθυσμού.

7. Την 1^η Μαΐου 2012, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 285 του κώδικα ποινικής δικονομίας (ΚΠΔ), μία προσφυγή κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης. Το συμβούλιο πλημμελειοδικών απέρριψε την προσφυγή στις 12 Ιουλίου 2012.

8. Στις 4 Σεπτεμβρίου 2012, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 572 του ΚΠΔ, ο προσφεύγων προσέφυγε ενώπιον του εισαγγελέως πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης με μία αίτηση με την οποία παραπονούνταν για τις συνθήκες κράτησής του και ζητούσε να μεταφερθεί σε μία φυλακή. Εν τούτοις, δεν έλαβε απάντηση. Ο προσφεύγων έγραψε επίσης πολλές φορές στον διευθυντή της αστυνομίας για να ζητήσει την μεταφορά του στις φυλακές Θεσσαλονίκης, αλλά πληροφορήθηκε ότι μία τέτοια μεταφορά ήταν αδύνατη εξαιτίας του υπερπληθυσμού των φυλακών αυτών. Στις 11 Οκτωβρίου 2012, το συμβούλιο πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης αποφάσισε να παρατείνει την προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος.

9. Στις 12 Νοεμβρίου 2012, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στις φυλακές Θεσσαλονίκης.

A. Η εκδοχή του προσφεύγοντος σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του

10. Ο προσφεύγων αναφέρει ότι οι συνθήκες κράτησής του τόσο στην αστυνομική διεύθυνση Θεσσαλονίκης όσο και στην διεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης ήταν όμοιες. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι περνούσε ολόκληρες τις ημέρες του στο κρεβάτι του και κλεισμένος μέσα στο κελί του, ότι μοιραζόταν το τελευταίο με έναν μεγάλο αριθμό κρατουμένων και ότι δεν είχε οποιαδήποτε δυνατότητα να βγει από αυτό για να περπατήσει και να ασκηθεί. Προσθέτει ότι το κελί είχε ελλιπή φωτισμό και αερισμό και ότι οι συνθήκες υγιεινής ήταν ανύπαρκτες λαμβανομένου υπόψη του υπερπληθυσμού και της ακαθαρσίας των χώρων. Ειδικότερα, αναφέρει ότι οι κουβέρτες, τα κλινοσκεπάσματα και τα κρεβάτια δεν ήταν καθαρά, ότι ούτε οι κρατούμενοι ήταν καθαροί εξαιτίας της έλλειψης προϊόντων ατομικής υγιεινής και ότι στο κελί επικρατούσε δυσωδία.

11. Ο προσφεύγων αναφέρει επίσης ότι, ελλείπει τραπεζαρίας, τα γεύματα λαμβάνονταν μέσα στο κελί, ότι αυτά ήταν σε ανεπαρκή ποσότητα και θρεπτική ποιότητα, και ότι φρούτα και λαχανικά σπανίως διανεμόνταν στους κρατούμενους. Προσθέτει ότι είχε παρουσιάσει συμπτώματα έλλειψης βιταμινών, όπως υπερβολική κόπωση και αδυναμία, απώλεια βάρους, προβλήματα όρασης και τριχόπτωσης.

12. Τονίζει ότι δεν είχε την δυνατότητα να ψυχαγωγηθεί ή να ενημερωθεί, διότι δεν είχε ούτε ραδιόφωνο, ούτε τηλεόραση ούτε εφημερίδες και ότι οι ώρες του επισκεπτηρίου αποτελούσαν την μοναδική δυνατότητά του να επικοινωνήσει με το εξωτερικό και ότι κι αυτές ήταν επίσης περιορισμένες.

13. Αναφέρει ότι συμμετείχε, μαζί με άλλους κρατούμενους, σε απεργίες πείνας για να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του.

B. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

1. Αναφορικά με την αστυνομική διεύθυνση Θεσσαλονίκης

14. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι τα κελιά της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης βρίσκονται στον τρίτο όροφο του αρχηγείου της αστυνομίας στην Θεσσαλονίκη που κατασκευάστηκε το 2004, ότι ο αριθμός τους είναι δεκαεννέα με μία συνολική χωρητικότητα εξήντα-τριών θέσεων και ότι δεκαπέντε από αυτά προορίζονται για άνδρες κρατούμενους, ένα για γυναίκες και τρία για ανηλίκους.

15. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, οι συνθήκες υγιεινής μέσα στα κελιά δεν διαφέρουν από εκείνες που υπάρχουν στους υπόλοιπους χώρους του αρχηγείου. Κατά τα λεγόμενά της, οι χώροι καθαρίζονται καθημερινά και τα κλινοσκεπάσματα και οι κουβέρτες στέλνονται για καθαρισμό στις εγκαταστάσεις των φυλακών Θεσσαλονίκης.

16. Η Κυβέρνηση τονίζει ότι οι κρατούμενοι έχουν την δυνατότητα να διαβάζουν τον τύπο, να δέχονται επισκέψεις από τους συγγενείς τους και να τηλεφωνούν με μία από τις τέσσερις συσκευές που είναι εγκατεστημένες στις κοινές του χώρου κράτησης.

17. Προσθέτει ότι οι κρατούμενοι, όπως και ο προσφεύγων, τρέφονταν με γεύματα προερχόμενα από το εστιατόριο του αρχηγείου και ότι πρόκειται για τα ίδια γεύματα με εκείνα που ετοιμάζονται για τις εκατοντάδες των αστυνομικών που εργάζονται εκεί.

18. Σε ό,τι αφορά την ιατρική περίθαλψη, αναφέρει ότι το ιατρικό κέντρο Θεσσαλονίκης, το οποίο βρίσκεται μέσα στο κτίριο όπου βρίσκεται το αρχηγείο της

αστυνομίας, θέτει στη διάθεση του τελευταίου έναν ιατρό ή έναν νοσοκόμο υπηρεσίας, και ότι, εφόσον το περιστατικό ενός κρατουμένου δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτόπου, ο τελευταίος μεταφέρεται στο εφημερεύον νοσοκομείο.

2. Αναφορικά με την διεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης

19. Η Κυβέρνηση εκθέτει ότι την ημέρα της άφιξης του προσφεύγοντος στην διεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, ήτοι στις 11 Ιουνίου 2012, ο συνολικός αριθμός κρατουμένων στον χώρο κράτησης αριθ. 3, μέσα στον οποίο τοποθετήθηκε ο προσφεύγων, ανερχόταν σε έντεκα για μία επιφάνεια 58,85 τετραγωνικών μέτρων. Τονίζει ότι αυτός ο αριθμός διαφοροποιούνταν μεταξύ εννέα και δώδεκα σε ολόκληρη την διάρκεια της κράτησης του προσφεύγοντος στο χώρο αυτόν.

20. Προσθέτει ότι τα κελιά είχαν τζάμια σε ολόκληρη την επιφάνεια του τοίχου, σύστημα εξαερισμού, κλιματισμό και κεντρική θέρμανση, ότι υπήρχε ζεστό νερό διαθέσιμο ολόκληρη την ημέρα, ότι έκαστο κελί διέθετε δύο τουαλέτες και ένα ντους με πρόσβαση σε εικοσιτετράωρη βάση, ότι τα κελιά αυτά καθαρίζονταν από μία ιδιωτική επιχείρηση και ότι γινόταν απολύμανση δύο φορές τον μήνα.

21. Αναφέρει εξάλλου ότι δεν υπήρχε χώρος αναψυχής ή χώρος για φυσική άσκηση.

22. Διευκρινίζει επίσης ότι τα γεύματα χορηγούνταν μία φορά την ημέρα από έναν εξωτερικό προμηθευτή βάσει σύμβασης έναντι τριών ευρώ ανά γεύμα και ότι αυτά ήταν σε επαρκή ποσότητα και αποτελούνταν από ένα κύριο πιάτο (300 γραμμάρια), ψωμί (200 γραμμάρια) και σαλάτα με τυρί. Προσθέτει ότι κάθε κρατούμενος είχε την δυνατότητα να χρησιμοποιήσει το ποσό των 5,87 ευρώ (EUR) που εισέπραττε καθημερινά για να αγοράζει διάφορα τρόφιμα ή προϊόντα ατομικής υγιεινής στην καντίνα της διεύθυνσης.

23. Εξάλλου, κατά την Κυβέρνηση, οι κρατούμενοι είχαν πρόσβαση στον γραπτό τύπο καθώς και στην τηλεόραση, με τηλεοπτικούς δέκτες τοποθετημένους κατά τρόπο ώστε να είναι ορατοί από παντού.

24. Η Κυβέρνηση αναφέρει τέλος ότι, μετά από αίτησή τους, οι κρατούμενοι μπορούσαν να μεταφερθούν με περιπολικό της αστυνομίας στο εφημερεύον νοσοκομείο όπου τους παρείχαν δωρεάν ιατρική περίθαλψη.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το άρθρο 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα

25. Το άρθρο 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα έχει ως εξής:

«Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί. Το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός ναν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών.»

B. Το προεδρικό διάταγμα 141/1991 σχετικά με τις αρμοδιότητες των οργάνων του υπουργείου Δημόσιας Τάξης

26. Το άρθρο 66 § 6 του προεδρικού διατάγματος 141/1991 έχει ως εξής:

«Στα αστυνομικά κρατητήρια δεν επιτρέπεται η κράτηση υποδίκων ή καταδίκων που προορίζονται για Σωφρονιστικό Κατάστημα, με εξαίρεση τον απολύτως αναγκαίο πριν την μεταγωγή χρόνο και εφόσον δεν είναι δυνατή η απευθείας μεταγωγή και παράδοση σ' αυτό.»

Γ. Ο κώδικας ποινικής δικονομίας

27. Το άρθρο 284 του ΚΠΔ προβλέπει:

«1. Εκείνος που εναντίον του εκδόθηκε ένταλμα προσωρινής κράτησης οδηγείται στις φυλακές υποδίκων και παραδίδεται στον διευθυντή τους (...).»

Δ. Ο σωφρονιστικός κώδικας

28. Τα εφαρμοστέα άρθρα του σωφρονιστικού κώδικα ορίζουν:

Άρθρο 1

«1. Οι κανόνες που ακολουθούν ρυθμίζουν τους όρους και τις συνθήκες εκτέλεσης ποινών και μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας, σύμφωνα με το Σύνταγμα, τις διεθνείς συμβάσεις, τους νόμους και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή τους.

2. Κρατούμενοι θεωρούνται άτομα που εκτίουν ποινές στερητικές της ελευθερίας, εκείνοι επί των οποίων εφαρμόζονται τα άρθρα 69 [κράτηση των ακαταλόγιστων εγκληματιών] και 71 του Ποινικού Κώδικα [εισαγωγή αλκοολικών και τοξικομανών σε θεραπευτικό κατάστημα] , καθώς και οι

υπόδικοι και όσοι κρατούνται κατά τα άρθρα 16 (ειδικές κατηγορίες κρατουμένων) και 17 [άλλες κατηγορίες κρατουμένων] του παρόντος.

(...)

4. "Καταστήματα κράτησης" χαρακτηρίζονται όσα ορίζονται στο τρίτο Κεφάλαιο του παρόντος.»

Άρθρο 15

«1. Άτομα που εισάγονται στα καταστήματα κράτησης, είτε δυνάμει αιτιολογημένου δικαστικού εντάλματος σύλληψης ή προσωρινής κράτησης είτε δυνάμει βουλεύματος δικαστικού συμβουλίου, διαμένουν σε χωριστά τμήματα των αντιστοίχων για την κατηγορία τους καταστημάτων (γυναικών, ανδρών) ή σε ιδιαίτερους χώρους, δίχως επικοινωνία με τους λοιπούς κρατούμενους (...)

2. Οι συνθήκες διαβίωσης υποδίκων στο κατάστημα προσεγγίζουν κατά το δυνατόν τις συνθήκες της ελεύθερης διαβίωσης. Δεν υπόκεινται σε άλλους περιορισμούς της ελευθερίας εκτός από εκείνους που είναι απαραίτητοι για την ομαλή διεξαγωγή της ανάκρισης (...).»

Άρθρο 19

«1. Τα καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε: α) γενικά, β) ειδικά και γ) θεραπευτικά.

2. Τα γενικά καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε Α', Β' και Γ' τύπου. Στα Α' τύπου κρατούνται οι υπόδικοι, οι κρατούμενοι για χρέη και οι κατάδικοι σε ποινή φυλάκισης. Στα Β' τύπου κρατούνται, με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου οι υπόλοιποι κρατούμενοι. Στα Γ' τύπου, τα οποία ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, κρατούνται, χωρίς επικοινωνία με κρατούμενους άλλων κατηγοριών, κρατούμενοι που εκτίουν ποινή ισόβιας κάθειρξης ή πρόσκαιρης κάθειρξης τουλάχιστον δέκα ετών και κρίνονται ιδιαίτερα επικίνδυνοι για την ομαλή κοινή συμβίωση στα καταστήματα άλλου τύπου (...)

3. Ειδικά καταστήματα είναι οι αγροτικές φυλακές, η Κεντρική Αποθήκη Υλικού Φυλακών (Κ.Α.Υ.Φ.), τα καταστήματα νέων και τα κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης καταδίκων (...).»

Ε. Ο νόμος 3900/2010 σχετικά με την επιτάχυνση της διαδικασίας ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων

29. Το άρθρο 1 του νόμου 3900/2010 προβλέπει:

«1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον οποιουδήποτε διοικητικού δικαστηρίου μπορεί να εισαχθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας με πράξη τριμελούς επιτροπής, αποτελούμενης από τον πρόεδρό του, τον αρχαιότερο αντιπρόεδρο και τον πρόεδρο του αρμοδίου καθ'ύλην τμήματος, ύστερα από αίτημα ενός των διαδίκων, όταν με αυτό τίθεται ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για έναν ευρύτερο κύκλο προσώπων (...)

Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας δεσμεύει τους διαδίκους της ενώπιόν του δίκης, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι παρεμβάντες.

2. Όταν διοικητικό δικαστήριο επιλαμβάνεται υπόθεσης, στην οποία ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, μπορεί με απόφασή του που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι υποχρεωτική για το δικαστήριο που υπέβαλε το ερώτημα και δεσμεύει τους παρεμβάντες ενώπιόν του.

3. Μετά την επίλυση ζητήματος κατά τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, οι υποθέσεις των οποίων είχε ανασταλεί η εκδίκαση, που θέτουν μόνο αυτό το ζήτημα, εισάγονται υποχρεωτικά προς κρίση σε συμβούλιο κατά τα άρθρα (...).

ΣΤ. Η εθνική και η διεθνής πρακτική

30. Το Δικαστήριο αναφέρεται για το ζήτημα αυτό ειδικότερα στις παραγράφους 19-22 της απόφασης *Ασλάνης κατά Ελλάδας* (αριθ. 36401/10, 17 Οκτωβρίου 2013).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

31. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι συνθήκες κράτησης στους χώρους της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης και σε εκείνους της διεύθυνσης αλλοδαπών

Θεσσαλονίκης ήταν αντίθετες προς το άρθρο 3 της Σύμβασης. Η διάταξη αυτή έχει ως εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις πείνας ή μεταχείριση απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

A. Επί του παραδεκτού

1. Μη εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων

32. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή λόγω μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων, εξαιτίας της παράλειψης του προσφεύγοντος να καταθέσει μία αγωγή στην βάση του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα, το οποίο επιτρέπει κατ'αυτήν την προβολή οποιασδήποτε αιτίας σχετικής με τις συνθήκες κράτησης που είναι αντίθετες τόσο προς τις επιταγές του εθνικού δικαίου όσο και προς εκείνες της Σύμβασης. Παραθέτει έναν αριθμό δικαστικών αποφάσεων που επιβεβαιώνουν κατ'αυτήν την βούληση των δικαστικών αρχών να εξετάζουν τις καταγγελίες των ενδιαφερομένων ως προς τις συνθήκες κράτησής τους και να επιδικάζουν αποζημίωση όταν διαπιστώνουν ότι έχει διαπραχθεί σχετική αδικοπραξία.

33. Επικαλούμενη την υπόθεση *Latak κατά Πολωνίας* (déc.), αριθ. 52070/08, 12 Οκτωβρίου 2010), η Κυβέρνηση αναφέρει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος διακόπηκε στις 12 Νοεμβρίου 2012, ήτοι μετά την κατάθεση της προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου, και ότι η κατάσταση για την οποία παραπονείται ο ενδιαφερόμενος έλαβε τέλος από την ημερομηνία αυτή. Θεωρεί ότι, αν και κατά τον χρόνο κατάθεσης της προσφυγής του ο τελευταίος μπορούσε ακόμη να υποστηρίξει την επικαλούμενη παραβίαση, αυτή είχε παύσει την στιγμή που της κοινοποιήθηκε η προσφυγή. Εκτιμά έτσι ότι η παρούσα προσφυγή δεν έχει ως στόχο την βελτίωση των συνθηκών κράτησης του ενδιαφερομένου, αλλά την διαπίστωση της επικαλούμενης παραβίασης και την επανόρθωση μιας βλάβης και ότι έχει επομένως το ίδιο αντικείμενο που θα είχε μία αγωγή βασισμένη στο πιο πάνω άρθρο 105. Υπογραμμίζει ότι ο προσφεύγων έχει ακόμη την δυνατότητα να ασκήσει την αγωγή αυτή δεδομένου ότι, κατ'αυτήν, η σχετική πενταετής παραγραφή άρχισε να τρέχει από την 1^η Ιανουαρίου 2013 και θα λήξει την 1^η Ιανουαρίου 2018.

34. Τέλος, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε να στηριχθεί στο άρθρο 1 του νόμου 3900/2010 σχετικά με την επιτάχυνση της διαδικασίας ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, σε συνδυασμό με το πιο πάνω

αναφερόμενο άρθρο 105, και να ζητήσει από το Συμβούλιο της Επικρατείας να αποφανθεί με μία απόφαση πιλότο και με τρόπο ταχύ και οριστικό πάνω στο γενικό πρόβλημα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν οι συνθήκες κράτησης μέσα στους χώρους της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης.

35. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι, όταν προσέφυγε στο Δικαστήριο, στις 25 Οκτωβρίου 2012, τελούσε υπό κράτηση μέσα στους χώρους της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης, εν αναμονή της δίκης τους. Διευκρινίζει ότι, όταν προσέφυγε ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, του εισαγγελέως πλημμελειοδικών, του αρχηγού της αστυνομίας και στην συνέχεια ενώπιον του Δικαστηρίου, στόχευε πάνω από όλα να επιτύχει είτε την απόλυσή του, είτε την μεταφορά του σε μία φυλακή, είτε την βελτίωση των συνθηκών κράτησής του μέσα στους πιο πάνω αναφερόμενους χώρους. Προσθέτει ότι μία αγωγή ασκηθείσα κατ'εφαρμογήν του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα δεν θα μπορούσε να καταλήξει σε όμοιο αποτέλεσμα. Εξάλλου, αναφέρει ότι, λαμβανομένης υπόψη της σύντομης διάρκειας της προσωρινής κράτησής του, μία αγωγή αποζημίωσης κατά του Δημοσίου θα ήταν άνευ αντικειμένου, διότι η σχετική συζήτηση και η απόφαση θα λάμβαναν χώρα πολλά χρόνια μετά την λήξη της κράτησης αυτής και της διακοπής της συμπεριφοράς των αρχών την οποία αυτός εκτιμά ως παράνομη. Ισχυρίζεται επίσης ότι η βραχεία διάρκεια της προσωρινής κράτησής του και η μη εύλογη διάρκεια των διαδικασιών ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων συνιστούν συνθήκες που, σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου, θα τον απάλλασσαν από την εξάντληση αυτού του ενδίκου μέσου.

36. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σε ό,τι αφορά την εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων, άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης προβλέπει έναν καταμερισμό του βάρους αποδείξεως. Η εναγόμενη κυβέρνηση πρέπει επίσης να πείσει το Δικαστήριο ότι η προσφυγή της οποίας επικαλείται ήταν πραγματική και διαθέσιμη τόσο στην θεωρία όσο και στην πράξη την εποχή των γεγονότων, ήταν δηλαδή προσβάσιμη και ικανή να προσφέρει στον προσφεύγοντα την επανόρθωση των αιτιάσεών του και παρουσίαζε εύλογες προοπτικές επιτυχίας (*Akdivar και λοιποί κατά Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, § 68, *Recueil* 1996-IV, και *Sejdovic κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 56581/00, § 46, CEDH 2006-II).

37. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι η κατάσταση μπορεί να είναι διαφορετική μεταξύ ενός ατόμου που κρατήθηκε κάτω από συνθήκες τις οποίες αυτό θεωρεί αντίθετες προς το άρθρο 3 της Σύμβασης και που προσφεύγει στο Δικαστήριο

ενώ είναι ελεύθερο και ενός ατόμου που προσφεύγει σε αυτό ενώ κρατείται ακόμη υπό τις συνθήκες που καταγγέλλει (*Χατζηβασιλειάδης κατά Ελλάδας* (déc.), αριθ. 51618/12, 19 Δεκεμβρίου 2012).

38. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε στην αστυνομική διεύθυνση Θεσσαλονίκης από τις 24 Απριλίου μέχρι τις 12 Νοεμβρίου 2012, ημερομηνία κατά την οποία μεταφέρθηκε στις φυλακές Θεσσαλονίκης, με μία βραχεία ενδιάμεση παραμονή στην διεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης (από τις 11 Ιουνίου μέχρι την 1^η Αυγούστου). Εκτιμά ότι ο αιτών, προσφεύγοντας ενώπιόν του στις 25 Οκτωβρίου 2012, ενώ τελούσε ακόμη υπό κράτηση, προσέβλεπε κυρίως στην παρεμπόδιση της συνέχισης της κράτησής του κάτω από συνθήκες θεωρούμενες από τον ίδιο ως απάνθρωπες ή εξευτελιστικές, καθώς και στην επίτευξη μιας μεταγενέστερης διαπίστωσης παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης εκ μέρους του Δικαστηρίου και, ενδεχομένως, σε μία αποζημίωση για ηθική βλάβη.

39. Προς τούτο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων είχε προβεί σε πολλές ενέργειες πριν προσφύγει ενώπιόν του: είχε καταθέσει ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 285 του ΚΠΔ, μία προσφυγή κατά του εντάλματος θέσης υπό προσωρινή κράτηση που αυτό απέρριψε στις 12 Ιουλίου 2012. Είχε προσφύγει, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 572 του ίδιου κώδικα, ενώπιον του εισαγγελέως πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης με μία αίτηση με την οποία αυτός παραπονούνταν για τις συνθήκες κράτησής του και ζητούσε την μεταγωγή του σε μία φυλακή, αλλά δεν έλαβε απάντηση. Είχε επίσης γράψει πολλές φορές στον αρχηγό της αστυνομίας για να ζητήσει την μεταγωγή του στις φυλακές Θεσσαλονίκης, αλλά του απαντήθηκε ότι η μεταφορά αυτή ήταν αδύνατη λόγω του υπερπληθυσμού μέσα στις φυλακές αυτές.

40. Τέλος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οφείλει να διακρίνει την παρούσα περίπτωση από την υπόθεση *Latak* (πιο πάνω αναφερόμενη) που επικαλείται η Κυβέρνηση και στην οποία η αγωγή αποζημίωσης είχε κατατεθεί μετά την προσφυγή του ενδιαφερομένου ενώπιον του Δικαστηρίου (*Baumann κατά Γαλλίας*, αριθ. 33592/96, § 47, 22 Μαΐου 2011). Σε κάθε περίπτωση, εν προκειμένω, θεωρεί ότι μία διαδικασία βασισμένη στο άρθρο 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα δεν θα είχε εύλογες πιθανότητες επιτυχίας την εποχή των καταγγελλομένων συμβάντων (ήτοι κατά την περίοδο της κράτησης), ούτε ακόμη και μετά την μεταγωγή του προσφεύγοντος η οποία έλαβε χώρα στις 12 Νοεμβρίου 2012.

41. Προς τούτο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στην απόφασή του *A.F. κατά Ελλάδας* (αριθ. 53709/11, §§ 55-56, 13 Ιουνίου 2013), είχε κρίνει ότι έπρεπε να εξεταστεί αν οι διατάξεις ενός νομοθετικού ή κανονιστικού κειμένου των οποίων μπορεί να γίνει επίκληση για τους σκοπούς μιας αγωγής κατ'εφαρμογήν του άρθρου 105 του εισαγωγικού νόμου του αστικού κώδικα είχαν συνταγεί με όρους επαρκώς σαφείς και εγγυούνταν «αγώγιμα» δικαιώματα, επισημαίνοντας ότι αυτό συνέβαινε με αρκετές διατάξεις του σωφρονιστικού κώδικα οι οποίες αντιστοιχούν με δικαιώματα των οποίων οι προσφεύγοντες επικαλούνται την παραβίαση. Εν τούτοις, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο σωφρονιστικός κώδικας δεν εφαρμόζεται στην κράτηση μέσα στα αστυνομικά τμήματα, όπως τούτο προκύπτει από τα άρθρα 1 και 19 του κώδικα αυτού.

42. Τέλος, σε ό,τι αφορά την προσφυγή που προβλέπεται από το άρθρο 1 του νόμου 3900/2010, το Δικαστήριο θεωρεί ότι, λαμβανομένης υπόψη της σχετικής βραχύτητας της κράτησης του προσφεύγοντος, αυτή δεν θα ήταν αποτελεσματική μέσα στις συγκεκριμένες συνθήκες. Εξάλλου, σημειώνει ότι η Κυβέρνηση δεν παρέχει παράδειγμα παρόμοιας περίπτωσης στην οποία να λειτούργησε η προσφυγή αυτή.

43. Το Δικαστήριο εκτιμά έτσι ότι δεν θα μπορούσε να κατηγορηθεί ο προσφεύγων διότι δεν έκανε χρήση των υποδεικνυομένων από την Κυβέρνηση ενδίκων μέσων και απορρίπτει την ένσταση της τελευταίας.

2. Καταχρηστική προσφυγή

44. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει την παρούσα προσφυγή ως καταχρηστική: μέμφεται τον προσφεύγοντα διότι δεν κατήγγειλε ήδη με την κατάθεση της προσφυγής του τις συνθήκες κράτησής του μέσα στους χώρους της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Επισημαίνει ότι ο προσφεύγων δεν αναφέρεται στην διεύθυνση αυτή σε οποιοδήποτε σημείο της προσφυγής του καθώς και ότι δεν επικαλέστηκε την αιτίαση αυτή ούτε στην αίτησή του προς τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης στις 4 Σεπτεμβρίου 2012. Υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων αποσιώπησε την κράτησή του μέσα στην εν λόγω διεύθυνση και παραβίασε με τον τρόπο αυτό το άρθρο 47 του κανονισμού του Δικαστηρίου που επιβάλλει να παραθέτει η προσφυγή με σαφήνεια και με τρόπο περιληπτικό τα πραγματικά περιστατικά από τα οποία προέρχονται οι επικαλούμενες παραβιάσεις.

45. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν παρουσιάζει παρατηρήσεις επί της ενστάσεως αυτής, η οποία προβλήθηκε από την Κυβέρνηση για πρώτη φορά στις παρατηρήσεις του επί του ζητήματος της εύλογης αποζημίωσης.

46. Όπως και η Κυβέρνηση, σημειώνει ότι, μέσα στην προσφυγή του, ο ενδιαφερόμενος δεν αναφέρει παρά μόνον την αστυνομική διεύθυνση Θεσσαλονίκης. Διαπιστώνει εν τούτοις ότι αυτός παραπονείται με αυτήν για τις συνθήκες κράτησής του σε μία περίοδο έξι μηνών, διάρκεια που αντιστοιχεί στην συνολική περίοδο κατά την οποία αυτός κρατήθηκε τόσο στην εν λόγω αστυνομική διεύθυνση Θεσσαλονίκης όσο και στην διεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Σημειώνει επίσης ότι, στις αρχικές παρατηρήσεις της επί του παραδεκτού και του βάσιμου της προσφυγής, η Κυβέρνηση περιγράφει τους χώρους της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης και παρουσιάζει επιχειρήματα με σκοπό να πείσει το Δικαστήριο ότι η κατάσταση των χώρων αυτών δεν αντιστοιχεί στην περιγραφή τους, όπως αυτή γίνεται από τον προσφεύγοντα.

47. Λαμβανομένου υπόψη του σταδίου κατά το οποίο η Κυβέρνηση προέβαλε την ένσταση αυτή, αλλά και του γεγονότος ότι αυτή κάλυψε την εν λόγω πλευρά της κράτησης του προσφεύγοντος μέσα στις αρχικές παρατηρήσεις της, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο ενδιαφερόμενος δεν παρέλειψε εξ αρχής να το πληροφορήσει σχετικά με ένα στοιχείο ουσιώδες για την εξέταση της παρούσας υπόθεσης. Απορρίπτει επομένως την προκείμενη ένσταση.

3. Συμπέρασμα

48. Διαπιστώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και δεν προσκρούει σε οποιονδήποτε άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

49. Η Κυβέρνηση αντικρούει όλα τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος αναφορικά με τις συνθήκες της κράτησής του τόσο στους χώρους της προαναφερόμενης αστυνομικής διεύθυνσης όσο και σε εκείνους της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης. Σε ό,τι αφορά τους ισχυρισμούς για έλλειψη ιατρικής περίθαλψης, προβλήματα υγείας οφειλόμενα σε ανεπαρκή διατροφή ή κίνδυνο μετάδοσης μολυσματικών ασθενειών, τους θεωρεί μη τεκμηριωμένους ή αόριστους. Προς τούτο, αναφέρει ότι ο προσφεύγων δεν υπέβαλε άλλωστε οποιοδήποτε αίτημα

ιατρικών εξετάσεων. Υποστηρίζει ότι οι χώροι κράτησης της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης πληρούν όλους τους απαιτούμενους όρους υγιεινής και καθαριότητας, ότι αερίζονται και φωτίζονται από φυσικό φως και ότι η τροφή που σερβίρεται στους κρατούμενους είναι η ίδια με εκείνη που σερβίρεται στις εκατοντάδες των αστυνομικών που εργάζονται στην διεύθυνση αυτή. Προσθέτει ότι το ίδιο ισχύει για τους χώρους της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, όπου, κατ'αυτήν, ο προσφεύγων κρατήθηκε μαζί με έναν αριθμό ατόμων που κυμαινόταν μεταξύ εννέα και δώδεκα, σε ένα δωμάτιο 58,85 τετραγωνικών μέτρων εφοδιασμένο με δύο τουαλέτες και ένα ντους (βλέπε επίσης πιο πάνω παραγράφους 14-24).

50. Επικαλούμενος ειδικότερα το άρθρο 15 του σωφρονιστικού κώδικα και το άρθρο 66 § 6 του προεδρικού διατάγματος 141/1991, ο προσφεύγων απαντά ότι οι χώροι στους οποίους κρατήθηκε προορίζονται να υποδεχθούν άτομα για μικρά διαστήματα και δεν μπορούν να υποκατασταθούν στις φυλακές, διότι δεν είναι εξοπλισμένοι προκειμένου να προσφέρουν αξιοπρεπείς συνθήκες ζωής σε κρατούμενους για μεγάλα διαστήματα. Προσθέτει ότι η Κυβέρνηση αποφεύγει να προσδιορίσει τον αριθμό κρατουμένων που βρίσκονταν στα κελιά της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης κατά το διάστημα που παρέμεινε εκεί. Όμως, κατ'αυτόν, πολλοί κρατούμενοι κοιμόνταν στο πάτωμα ελλείψει επαρκών κρεβατιών, η ατμόσφαιρα ήταν ανυπόφορη εξαιτίας του καπνού των τσιγάρων και, δεδομένου ότι τα κελιά ήταν στον τρίτο όροφο του κτιρίου, οποιαδήποτε άσκηση εκεί ήταν αδύνατη. Επιπλέον, ισχυρίζεται, σε ό,τι αφορά την διεύθυνση αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, ότι τα κελιά ήταν επίσης υπερβολικά γεμάτα, ότι τα γεύματα ήταν πολύ φτωχής θρεπτικής αξίας και σερβίρονταν μέσα στα κελιά και ότι οι επισκέψεις διαρκούσαν μερικά λεπτά εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των κρατουμένων. Αναφέρει ότι όλα αυτά τα προβλήματα διαπιστώθηκαν εξάλλου από τον εισαγγελέα εφετών Θεσσαλονίκης, τον δικηγορικό σύλλογο Θεσσαλονίκης, τον Συνήγορο του Πολίτη, καθώς και από τους αστυνομικούς που εργάζονται στους χώρους αυτών.

51. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι για να εισέλθει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3, μία κακή μεταχείριση πρέπει να φθάνει σε ένα ελάχιστο σοβαρότητας. Η αξιολόγηση αυτού του ελάχιστου είναι σχετική κατ'ουσίαν: εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων της περίπτωσης, και ειδικότερα από την διάρκεια της μεταχείρισης και των φυσικών ή ψυχικών αποτελεσμάτων της, καθώς και, μερικές φορές, από το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Van der Ven κατά Ολλανδίας*, αριθ. 50901/99, § 47, CEDH 2003-II). Το Δικαστήριο

έκρινε έτσι ότι μία μεταχείριση ήταν «εξευτελιστική» κατά το ότι από την φύση της ενέπνεε στα θύματά της αισθήματα φόβου, άγχους και κατωτερότητας ικανά να τους ταπεινώσουν και να τους υποβαθμίσει (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 92, CEDH 2000-XI).

52. Τα στερητικά της ελευθερίας μέτρα συνοδεύονται αναπόφευκτα από ταλαιπωρία και ταπείνωση. Αν και πρόκειται για μία αναπότρεπτη κατάσταση η οποία, ως τέτοια και από μόνη της, δεν εμπεριέχει παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, η διάταξη αυτή επιβάλλει παρά ταύτα στο Κράτος να εξασφαλίσει ότι οποιοδήποτε πρόσωπο που κρατείται κάτω από συνθήκες συμβατές με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ότι ο τρόπος της κράτησής του δεν το υποβάλλουν σε μία αγωνία ή σε μία δοκιμασία μιας έντασης που υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο ταλαιπωρίας που είναι σύμφυτο με ένα τέτοιο μέτρο και ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών απαιτήσεων της φυλάκισης, η υγεία και η ευεξία του είναι εξασφαλισμένες κατά τρόπο επαρκή (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Kudla*, §§ 92-94 και *Ramirez Sanchez κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 59450/00, § 119, CEDH 2006-IX).

53. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι έχει ήδη εξετάσει πολλές φορές, σε υποθέσεις σχετικές με συνθήκες φυλάκισης μέσα σε χώρους της αστυνομίας προσώπων τα οποία προφυλακίστηκαν ή κρατούνταν ενόψει της απέλασής τους. Και ότι έχει καταλήξει στην διαπίστωση της παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης στις υποθέσεις αυτές (βλέπε *Σιάσιος και λοιποί κατά Ελλάδας*, αριθ. 30303/07, 4 Ιουνίου 2009 – *Βαφειάδης κατά Ελλάδας*, αριθ. 24981/07, 2 Ιουλίου 2009 – *Shuvaev κατά Ελλάδας*, αριθ. 8249/07, 29 Οκτωβρίου 2009 – *Tabesh κατά Ελλάδας*, αριθ. 8256/07, 26 Νοεμβρίου 2009 – *Efremidi κατά Ελλάδας*, αριθ. 33225/08, 21 Ιουνίου 2011 και *Ασλάνης κατά Ελλάδας*, αριθ. 36401/10, 17 Οκτωβρίου 2013). Αν παραμερίσει κανείς τις ειδικές ελλείψεις ως προς την κράτηση των ενδιαφερομένων σε έκαστη από τις πιο πάνω αναφερόμενες υποθέσεις και οι οποίες σχετίζονται ειδικότερα με τον υπερπληθυσμό, την έλλειψη εξωτερικού χώρου για περίπατο, το ανθυγιεινό και την ποιότητα της εστίασης, το Δικαστήριο θεμελίωσε την διαπίστωσή του για παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης στην ίδια την φύση των αστυνομικών τμημάτων, τα οποία είναι χώροι που προορίζονται να υποδέχονται άτομα για σύντομο διάστημα. Έτσι, διαστήματα προσωρινής κράτησης μέσα σε αστυνομικά τμήματα που κυμαίνονται μεταξύ δύο και τριών μηνών θεωρήθηκαν ως αντιβαίνοντα στο άρθρο 3 (πιο πάνω αναφερόμενες αποφάσεις *Σιάσιος και λοιποί*, § 32 – *Βαφειάδης*, §§ 35-36, *Shuvaev*, § 39 – *Tabesh*, § 43 – *Efremidi*, § 41 – και *Ασλάνης*, § 39).

54. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι εν προκειμένω ο προσφεύγων κρατήθηκε επί ένα διάστημα έξι μηνών και δεκαοκτώ ημερών (πιο πάνω παράγραφος 6) μέσα στους χώρους της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης και της διεύθυνσης αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, δηλαδή μέσα σε χώρους που, από την ίδια την φύση τους, δεν είναι προσαρμοσμένοι στις ανάγκες ενός παρατεταμένου εγκλεισμού (βλέπε *Kaja κατά Ελλάδας*, αριθ. 32927/03, § 49, 27 Ιουλίου 2006, και την πιο πάνω αναφερόμενη *Efremidi*). Υπενθυμίζει, εξάλλου, ότι έχει ήδη καταλήξει σε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης λόγω των συνθηκών κράτησης μέσα στους χώρους της αστυνομικής διεύθυνσης Θεσσαλονίκης, στις πιο πάνω αναφερόμενες αποφάσεις *Shuvaev* και *Βαφειάδης*, καθώς και στην απόφαση *Δημήτριος Δημόπουλος κατά Ελλάδας* (αριθ. 49658/09, 9 Οκτωβρίου 2012).

55. Εξάλλου, το Δικαστήριο ότι ο προσφεύγων ήταν υπόδικος και ότι το άρθρο 284 του ΚΠΔ ορίζει ότι εκείνος που αποτελεί το αντικείμενο ενός εντάλματος προσωρινής κράτησης οδηγείται στις φυλακές που προορίζονται για τους υποδίκους. Σημειώνει επίσης ότι το άρθρο 66 § 6 του προεδρικού διατάγματος 141/1991 ορίζει ότι η κράτηση μέσα σε αστυνομικά τμήματα υποδίκων και καταδικασμένων επιτρέπεται μόνον για τον χρόνο που είναι απολύτως αναγκαίος για την μεταφορά τους προς σωφρονιστικά καταστήματα ή όταν η άμεση μεταφορά είναι αδύνατη.

56. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε ένα συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση διαφορετικό από εκείνο στο οποίο κατέληξε στις πιο πάνω αναφερόμενες υποθέσεις. Τα στοιχεία αυτά αρκούν για το Δικαστήριο προκειμένου να συμπεράνει ότι υπήρξε εν προκειμένω παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

57. Επικαλούμενος το άρθρο 13 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται διότι δεν είχε στην εσωτερική έννομη τάξη μία αποτελεσματική προσφυγή που να του επιτρέπει να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του.

58. Διαπιστώνοντας ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι αυτή δεν προσκρούει σε άλλο λόγο απαραδέκτου, το Δικαστήριο την κηρύσσει παραδεκτή. Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη του συμπεράσματός του σχετικά με την ένσταση της μη

εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων (βλέπε πιο πάνω παράγραφο 42), το Δικαστήριο εκτιμά ότι αυτά που αναφέρονται εν προκειμένω από την Κυβέρνηση δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του άρθρου 13 της Σύμβασης. Υπήρξε συνεπώς παραβίαση της διάταξης αυτής.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

59. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

60. Ο προσφεύγων ζητεί 25.000 ευρώ (EUR) για την ηθική βλάβη που υπέστη εξαιτίας των συνθηκών κράτησής του.

61. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το ποσό αυτό είναι υπερβολικό διότι αντιστοιχεί στο ποσό των μισθών που εισπράττονται από έναν δημόσιο υπάλληλο επί τρεισήμισι χρόνια.

62. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι πρέπει να επιδικαστεί στον προσφεύγοντα το ποσό των 6.500 EUR για την ηθική βλάβη.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

63. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν προβάλλει οποιοδήποτε αίτημα καταβολής εξόδων και δικαστικής δαπάνης. Δεν του επιδικάζει επομένως κανένα ποσό για την αιτία αυτή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

64. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να συνδέσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας με το επιτόκιο διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.
4. *Αποφαίνεται*:
  - α) ότι το εναγόμενο Κράτος πρέπει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, το ποσό των 6.500 EUR (έξι χιλιάδες πεντακόσια ευρώ), πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται για φόρους, για την ηθική βλάβη,
  - β) ότι, από την λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το επιτόκιο διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.
5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά το υπερβάλλον.

Συντάχθηκε στην γαλλική γλώσσα και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 17 Απριλίου 2014, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Isabelle Berro-Lefèvre

Πρόεδρος